

PÔVOD ŽIVOTA Z HĽADISKA SOFIOLÓGIE

Emil Páleš

Ako vznikol život? Povedzme rovno, že darwinizmus bol len posledným v dlhom rade mýtov, ktoré od úsvitu dejín prinášajú tušenia odpovede na túto tému.

Kto nesúhlasí s tým, aby sme o darwinizme hovorili v minulom čase, nech si prečíta napríklad knihu „Ikony evolúcie“.¹ Jonathan Wells v nej rozobral desať najväčších „dôkazov“, ktoré sa dodnes uvádzajú na podporu darwinizmu. Ani jeden z nich už nie je zlučiteľný s dnes známymi faktami a mnohé s nimi neboli zlučiteľné od samého začiatku. Experiment Millera a Ureya, pri ktorom v baňke naplnenej metánom, dusikom a vodíkom za elektrického výboja vznikli niektoré stavebné látky obsiahnuté aj v živých bunkách, prestal byť relevantný, odkedy sa zmenil obraz o zložení prvotnej atmosféry. Darwinov strom života, kde by veľké rozdiely mali vzniknúť len postupnosťou nepatrných krokov v obrovských časových úsekoch, sa zdá byť vyvrátený z koreňov, lebo pri kambrickej explózii sa v priebehu krátkeho geologického „okamihu“ objavilo trinásť veľkých kmeňov živočíchov. Homológia (podobnosť štruktúr) živých tvorov, ktorá mala byť pôvodne dokladom spoločného predka, sa z definície zúžila iba na podobnosti zdedené po spoločnom predkovi, čím sa zmenila na samozrejmu ale nič nehovoriacu tautológiu v začarovanom kruhu. *Skutočné* embryá nevyzerajú tak, ako na Haeckelovom slávnom obrázku ilustrujúcom biogenetický zákon. Archaeopteryx, kedysi oslavovaný ako hľadaný medzičlánok medzi plazmi a vtákmi, ním prestal byť, lebo nie je predchodcom dnešných vtákov. Štvorkrídla mucha octomilka *nie je* príkladom konštruktívnej morfolologickej mutácie, ktorá by mohla dodávať základný materiál pre evolúciu, ale len v umelých podmienkach vypestovaný životaneschopný netvor. Darwinove pinkavky by sa drobnými zmenami mali postupne premieňať na iný druh, ale v skutočnosti iba oscilujú okolo formy, ktorá je stále rovnaká. Ako doklad prirodzeného výberu v akcii sa päťdesiat rokov v učebniciach tlačili fotografie drsnokrídlenca brezového, ktorý sa na sadzami znečistených kmeňoch briez údajne prispôbil zmenou sfarbenia. Tieto fotografie boli umelo naaranžované. Darwinisti ručne prišpendlili mŕtvy hmyz na kmeň stromu, pretože živá si táto nočná múra na brezovú kôru vôbec nesadá.

Najvyššou ikonou je nakoniec obrázok opice, ktorá sa vzpriamuje a mení na človeka. Lenže fakt, že pri embryogenéze sa objavujú najprv ľudské formy a až neskôr opičie, nasvedčuje skôr tomu, že fosílné kostry by sa mali zoradiť v opačnom poradí. Ak sa pri vývoji plodu v skratke opakujú evolučné dejiny, tak máme pred sebou živý obraz toho, že opice sú upadnutí ľudia a nie ľudia vyvinutí z opice. Päťprstá ruka, rovnomerný chrup aj celková príbuznosť primátov s hmyzožravcami a vôbec najstaršími cicavcami tak isto naznačujú, že ľudská forma sa objavuje kdesi pri koreni evolučného stromu skôr než na jeho konci.

Nebudem opakovať nedostatky darwinizmu, ktoré sú už známe. Kladiem inú otázku: prečo sa toľko vedcov – napriek tomu, že sa topia v zmätkoch a mori rozporov – stále znova púšťa do pokusov vysvetliť živý svet pomocou darwinovského mechanizmu? Jeden z dôvodov je ten, že nevidia žiadnu inú podnetnú alternatívu, ktorá by umožňovala tvoriť špecifické, konkrétne hypotézy.

Aké má darwinizmus alternatívy? Michael Behe napísal brilantnú knižku, ktorá ukazuje, že na molekulárnej úrovni fungujú mechanizmy s inteligentným dizajnom.² Sú vysoko komplexné a zároveň neredukovateľné. Malá zmena ktorejkoľvek súčiastky znamená vyradenie z funkcie celého systému, takže postupný vývoj takého mechanizmu je sotva predstaviteľný. Povedzme, že Behe má pravdu a je to nepriamy dôkaz inteligentného stvoriteľa. Ani tak by sa jeho kniha nemohla stať pilotným príkladom alternatívnej paradigmy v biológii. Neumožňuje totiž o procese stvorenia premýšľať – len zostať stáť v úžase pred nadprirodzeným aktom Stvoriteľa, presahujúcim naše pochopenie. Nedáva vedcom žiadnu prácu – niet sa do čoho pustiť.

Ani hmlisté predstavy vedcov sympatizujúcich s hnutím New Age zväčša nie sú zrelými kandidátmi na novú vedu. Mystický zážitok splynutia s vesmírom, aký opisuje Fritjof Capra, nie je žiadna vedecká hypotéza. Analógia medzi mikrosvetom a indickými božstvami je pútavá, ale nevedie k žiadnemu novému objavu vo fyzike. Pribramov výskum mozgu vyvracia materialistickú teóriu pamäte, ale čím ju nahradzuje? Grofove experimenty dobre dokladajú činnosť kolektívneho podvedomia, ale netýkajú sa evolúcie.

Sheldrakeova hypotéza morfickej rezonancie je jedna z mála, ktorá vyslovuje k evolučnému procesu niečo relevantné a zároveň testovateľné. Príroda má pamäť, v ktorej živý svet uchováva a zároveň z nej čerpá skúsenosti, nezávisle od dedičného prúdu DNK. Bratislavský profesor matematickej štatistiky, Miroslav Mikulecký, bol jedným z tých, čo do diskusie o morfickej rezonancii prispeli potvrdením signifikantnosti Sheldrakeových pokusov a (až neskôr) sa stal mojím úzkym spolupracovníkom (a je doteraz presvedčený materialista). Na transpersonálnej konferencii v Prahe v roku 1994 som si so Sheldrakeom vymenil niekoľko myšlienok a v nasledujúcich rokoch sme obaja nezávisle pracovali na podobnej téme. K čomu dospel on, to publikoval v knihe „Fyzika anjelov“ (spolu s bývalým dominikánom Matthewom Foxom) a moje výsledky som zhrnul v monografii „Angelológia dejín“.^{3, 4} Sheldrake s Foxom sa prikláňajú k rovnakému názoru ako ja: že ony „morfogenetické polia“, ktoré sa dajú tušiť za evolúciou, sú totožné s tým, čo sa kedysi dávno nazývalo anjelmí. Ich „Fyzika anjelov“ však neprekročila úroveň nedokázaných filozofických úvah na túto tému.

Antropozofický obraz vývoja Zeme a človeka, zdá sa, stojí vždy jednou nohou na jasnovidných oznámeniach svojho zakladateľa. Nemá preto vplyv mimo spoločenstva, v ktorom sú z úcty k osobnosti Rudolfa Steinera prijímané jeho výroky za bernú mincu. Mám vyslovenú sympatiu k antropozofickému svetonázoru, ale pri mojej práci sa držím vlastných výsledkov, ktoré môžem autenticky obhájiť bez odvolávania sa na barličku autority.

Nemyslím si, že adekvátne impulzy pre budúcnosť evolučnej biológie vziđu z anglofónneho prostredia, ktoré je podvedome posadnuté démonom mechanicizmu. Sheldrake je výnimka, ktorá súvisí s jeho osobným osudom a rokmi života v Indii. Indický *genius loci* pôsobí na ľudskú konštitúciu tak, že odpútava éterické telo od fyzického, a to sa stalo aj Sheldrakeovi. Kvôli podvedomým zážitkom nezávislej životnej sily sa stal vitalistom. Som presvedčený, že budúcnosť evolučnej biológie leží v nadviazaní na zanedbanú stredoeurópsku vetvu goetheanistickej prírodovedy; Poppelbauma, Portmanna, Neubauera; a na ešte vyššom stupni v sofiológii Vladimira Solovjova a Štúrovcov, ktorá na goetheanizmus prirodzene nadväzuje.

V nasledovnom ukážem, že sofiológia je slovanskou odpoveďou anglosaskej vede, ktorá už ukázala, že sa môže stať jej konštruktívnou a úspešnou alternatívou. Opriem sa o moje vlastné pôvodné výsledky. Dovoľte mi však začať analógiou s dejepisom, pretože odborná diskusia v tejto oblasti už pokročila do zrelšieho štádia, pričom metodologické problémy v oboch oblastiach sú rovnaké.

Dejiny ľudstva (história) a dejiny Zeme (paleontológia) sú si niečím hlboko príbuzné. Ani jedna z nich nie je v prísnom zmysle vedou, teda aspoň nie nomotetickou vedou, ktorá by v predmete svojho štúdia dokázala odhaliť nejaké všeobecne platné zákonitosti. Sú to nanajvýš popisné vedy, ktoré popisujú svoj predmet ako dlhú reťaz jedinečných a neopakovateľných udalostí. V tejto reťazi však nevidia žiaden *nomos* či *logos*, žiadnu pravidelnosť ani zákon. Tento svoj neúspech povýšili na princíp. Viz Popperovu kritiku historicizmu, podľa ktorej v dejinách nie len neexistujú, ale ani nemôžu existovať žiadne pravidelnosti ani zákony. Preto nie sú vraj možné ani žiadne dlhodobé predpovede. A Dawkinsov dôsledný neodarwinizmus, podľa ktorého je vznik a zánik druhov vecou slepej náhody a evolúcia nemá žiaden systém, tobôž potom zmysel a cieľ.

Angelológia dejín vyvrátila popperovský obraz dejín. Popperizmus bol teoreticko-špekulatívnou sugesciou, ktorá po väčšinu 20. storočia odradzovala sociológov od bádania v tomto smere, lebo sa pokladalo apriórne za stratu času. Skutočný prieskum dejín pomocou metód matematickej štatistiky odkryl významné nenáhodné synchronicity a rytmy, vo všetkých

oblastiach kultúrnej tvorivosti. Náboženski zakladatelia, vedci, umelci, štátnici prijímali analogické inšpirácie nezávisle od seba na rôznych miestach na Zemi v pravidelnom 500-ročnom rytme. Tento rytmus bol dokonca známy vopred a to už dávno, bol súčasťou babylonskej chrámovej múdrosti.

Keď som v marci 1997 po prvýkrát verejne predniesol myšlienku, že kultúrne vlny by mali zodpovedať cyklickému striedaniu babylonského sedembožstva (v kresťanstve siedmich archanjelov), skeptici sa tomu smiali. Primäl som ich k tomu, aby sami vybrali dejinné pramene, ktoré pokladajú za dôveryhodné. Tie sme odovzdali profesorovi Mikuleckému, ako nášmu najlepšiemu chronobiológovi. Z počítača vypadli presne tie dĺžky periód a fázy kulminácie, ktoré som predpovedal, takmer vo všetkých oblastiach kultúry (revolúcie, vojenské bitky, dráma, básnictvo, maľba, románopis, filozofia, lingvistika, dejepis, zemepis, chémia, medicína, botanika, astronómia).

V uplynulých ôsmich rokoch dokonca pod zemou odkryli úplne nové artefakty, ktoré som predpovedal ako pravdepodobné. Napríklad pyramídy v juhoamerickom Carale, rovnako staré ako egyptské, ktoré sa stali najnovšou archeologickou senzáciou. Angelológia sa tak stala najlepšie overenou a možno jedinou filozofiou dejín, podopretou dôkazmi, ktoré (zatiaľ) nikto nedokázal spochybniť.

Hovorím to preto, lebo mám dobré dôvody pre rozšírenie angelológie aj na dejiny prírody. Aj v evolúcii existujú synchronicity a rytmy. Zdá sa, že za vývojom prírody stoja tie isté tvorivé inteligencie, ako za dejinami, a aj časový poriadok ich pôsobenia je rovnaký.

Po vzniku radiálnej a neskôr dvojstrannej súmernosti nasleduje kambrická explózia – nie ako nečakaná záhada, ale ako zákonitosť v striedaní duchovných inteligencií. Na rad prišla tá inteligencia, ktorá aj v dejinách inšpirovala stavbu útulných vnútorných priestorov s mušľovou a perlovou dekoráciou. Je filozofický prehmat tvrdiť, že živočíchy si začali stavať schránky, aby sa zbavili zvýšeného obsahu vápnika v morskej vode. Lebo schránky si vtedy začalo stavať všetko živé z najrôznejších materiálov, ktoré boli poruke.

Po nej sa regentom zemskej evolúcie stal onen vznešený duch, ktorý pravidelne pri každom svojom príchode vnesie do dejín umenia estetickú tendenciu k priamočiarym svetelným a vzpriameným stĺpovým motívom (obelisk, iónsky stĺp). Človek si musí vypichnúť obe oči, ak má uveriť, že chrbtica stavovcov vznikla v prvohorách náhodou. Nesmie sa totiž dívať na to, že rovnaké priamočiare stavcovité štruktúry sa objavili v tej istej chvíli u prvých stonkatých rastlín (prasličky), u hmyzu (vážky), hlavonožcov, rias, koralov, dokonca mikroskopického planktónu. Nemajú spoločného predka, po ktorom by to zdedili.

Ďalšou v poradí je inteligencia, ktorá sa stala duchom času v 11. a 12. storočí a odzrkadlila sa na zemi v nadšení pre rytmizovanú rebrovú architektúru (od gotickej katedrály po čínske pagody). Tak zapôsobilá aj koncom prvohôr, kedy všetkému živému včlenila rebrované štruktúry. Poukázať na to, že hrudný kôš mal chrániť pľúca prvých suchozemských štvornožcov, nestačí. Načo je potom rybám, ktoré dýchajú žiabrami a ako tie vedeli, čo sa práve deje hore na súši? O vysvetlení rytmickej štruktúry vtedajších papradí ani nehovoriac.

Ako štvrtá v poradí prichádza inteligencia, ktorá v 13. storočí obsypala všetko od katedrál po dámsku módu rozetami, farebným sklom a skvostnými pestrofarebnými látkami, pávím perím a inšpirovala zamilované spevy trubadúrov. Predtým to už raz urobila v druhohorách, kedy vznikli súčasne kvetiny, vtáctvo, motýle. Celá príroda sa vtedy rozospievala a odela do pestrých farieb. Tzv. koevolúciou kvitnúcich rastlín a hmyzu predsa nevznikli vtáčie perá ani hlasivky, ani farebné ihličnany a morské lastúry!

Piaty v poradí je onen duch bojovnosti, ktorý sa starým menom nazýva Samael. Stačí poznať dejiny, aby sme vedeli, čo sa ide diať koncom druhohôr: všetko sa najprv zašpicatilo a potom ľahlo popolom v ohňovej katastrofe. Samaelské obdobia to so železnou pravidelnosťou prinášajú aj každých 500 rokov v dejinách.

Že angelológia znie ako rozprávka, to nie je žiaden vedecký argument. Ak to nie sú anjeli, čo vnášajú tento poriadok do dejín sveta, to čo je to? V žiadnom prípade to nie je dedičná informácia

uložená v chromozómoch. Naopak, tá je niečím riadená. Paleontológia pozná nanajvýš len pojem konvergenencie, ktorá zahŕňa vznik podobných štruktúr v podobnom prostredí. Ja tu však hovorím o premenách, ktoré majú spoločné niečo ešte oveľa hlbšie a zasahujú krížom všetky biotopy vo vzduchu, na zemi aj pod vodou, od veľjašterov po mikroskopické dimenzie jednobunkovcov, takže tu vôbec nemôže byť reč o podobnom či spoločnom prostredí. Synchronicita je empirický evolučný fakt – ale v darwinovskej koncepcii nie je mysliteľný.

Vedci si musia raz úprimne položiť otázku, ako je to možné, že absolventka školy angelológie dokáže nakresliť postupnosť tvarových metamorfóz typických schránok amonitov počas 400 miliónov rokov ich evolúcie – bez toho, že by o nich kedy bola počula. Dokázala to tak, že poznala estetické princípy premeny gotických štýlov a uplatnila ich na hlavonožce. Znamená to, že jedno umelecky nadané dievča rozumie podstate evolúcie lepšie než špecialisti? Keby nejaký študent paleontológie alebo jeho profesor dokázali predpovedať výskyt ešte neznámych živých foriem aj s ich evolučnými premenami, pokladalo by sa to za najvyšší dôkaz, že prenikli k skrytým hybným silám evolúcie a správne im porozumeli.

Aj náuka o anjeloch je mýtus – a prastará. Okrem toho je ale aj vedeckou hypotézou potvrdenou faktami. Darwinizmus je však problematický v oveľa hlbšom zmysle. Je nevedecký z princípu, pretože nie je falzifikovateľný. Angelológia dejín sa mohla aj *nepotvrdiť* a v tom prípade by sme ju odložili medzi neužitočné hypotézy (pravdepodobnosť, že sa potvrdí, bola v skutočnosti menšia než 1:1 miliarde). Ak sa také rytmy teraz nenájdu v dejinách prírody, platí pre ňu to isté. Pre darwinistu ale neexistuje žiaden taký súbor empirických pozorovaní, ktorý by jeho teóriu vyvracal. Nech je to čokoľvek, vyvinulo sa to adaptáciou. A ak sa nájde presný opak toho, vyvinulo sa to tiež adaptáciou. Všetky nálezy bez výnimky sa *musia* včleniť do tej istej myšlienkovvej schémy, ktorá je pripravená *vopred*, pretože to je *fixná idea*, nie teória získaná zo skúsenosti.

Je to monománia, ktorá aj z pávieho chvosta chce urobiť účelnú štruktúru potrebnú pre prežitie. Pleistocénemu jeleňovi narástli také veľké parohy, že sa s nimi už nemohol dobre pohybovať. Podľa darwinistu tým však dával len najavo, že je taký mimoriadne zdatný v prežití, že si môže dovoliť sám seba takto handicapovať, preto si ho samičky vyberajú. V skutočnosti kvôli tomu vyhynul. Aj keby to bolo naopak, a parohy by sa evolučne vytratili, darwinista by v tom videl to isté: „Pohlavný výber – samičkám sa to páčilo“. A keby jeleňom narástol na hlave vianočný stromček a na chvoste zvončeky – mal by pripravenú tú samú odpoveď!

Angelológia je systém, ktorý *predpovedal* najintenzívnejšie parohatenie zvere práve v oligocéne, ešte skôr, než sa z tej vrstvy vykopala prvá kostra. Ale darwinizmus sa nedá testovať, lebo nič nepredpovedá, len dodatočne vymýšľa *ad hoc* príbehy ku všetkému, čo nájde.

Sofiológia sa teda díva na evolúciu ako na dialóg neba a zeme. Duchovné pravzory sa vlievajú do dedičného prúdu v určitom časovom poriadku. Sú hybnou silou vývoja a bez nich by sa nič nepohlo zo štádia praoceánskej riasy, ktorá bola už vtedy dokonale prispôbená svojmu prostrediu. Každé zviera má väčší alebo menší podiel na tom-ktorom pravzore, podľa doby, v ktorej vzniklo. Tieto pravzory sú empirickou skutočnosťou, ktorú každý môže pozorovať najprv introspektívne vo vlastnej psychológii (alebo v kolektívnej psychológii v dejinách) a ak potom aplikuje tie isté zákonitosti na prírodu, porozumie evolúcii. Nemenné typy (pravzory) aj postupná premena druhov (vývoj) existujú súčasne. Darwin sa tieto pravzory pokúšal stiahnuť na zem a stotožnil ich so spoločným fyzickým predkom, ale to nie je možné.

Epistemologickým pozadím sofiológie je platónsky idealizmus. Na rozdiel od darwinizmu si je však vedomá svojich podvedomých filozofických predpokladov. *Predpoklady* si nezamieňa s *výsledkami* vedeckého bádania, nepodsúva ich ako jediný možný východiskový bod vedeckého bádania – ako to robia darwinisti s materialistickým atomizmom. Zasadujem sa (spolu s Feyerabendom) o to, aby sa slobodne rozvíjali *všetky* ideové alternatívy, ktoré sa ukážu ako plodné.⁵ Nech rozhodnú dôkazy, ktorá z nich je lepšia!

Nezastávam sa kreacionistov, čo tvrdia že svet vznikol len nedávno a popierajú fosílné nálezy. Myslím si, že kreacionizmus je len zúfalý pokus zachrániť dôstojnosť človeka za cenu obetovania

zdravého rozumu. Pred darwinizmom nás zachráni iba plnohodnotná vedecká alternatíva, ktorá ho po všetkých stránkach prekoná. Ono čierno-biele myslenie, ktoré nevidí tretiu alternatívu mimo darwinizmu a kreacionizmu, pokladám za pohromu americkej biológie.

Rôzne ideové koncepcie, s akými výskumníci pristupujú k hádanke života, však zároveň nastavujú zrkadlo ich vlastnej osobnosti. Odpoveď na záhadu života je Rorschachov test charakteru spoločnosti. Darwinovská biológia je projekciou rano-kapitalistických spoločenských vzťahov v prvej polovici 19. storočia na prírodu. Darwin počas svojej výskumnej cesty na lodi Beagle čítal Malthusa a Spencera – a odrazu všade okolo seba uvidel konkurenčný boj, v ktorom ten silnejší, dravejší vyraduje toho slabšieho z kola von. Od ženských výskumníc a z východnej Európy vzišli opačné koncepcie, podľa ktorých evolúcia napreduje predovšetkým vďaka symbióze, spolupráci, láske. Aj na to príroda dáva habadej príkladov. Vysvetľovať všetko z účelnosti a prežitia je jednostrannosť, mentálna úchylka. Je to problém duševne ochudobnenej, málorozmernej osobnosti, ktorá stráca schopnosť okolo seba rozoznať iné dimenzie života, pretože dávno zakrneli v jej vlastnom vnútri.

Záverom by som rád heslovite prehodnotil vzťah vedy a náboženstva, ako si ho predstavujem ja. Angelológia je príklad, ktorý ukazuje, že sklbenie vedy a náboženstva je možné. Toto sklbenie je však možné iba vtedy, keď náboženstvo prestane byť len plytký sentiment či bezobsažná abstrakcia a veda nebude zdeformovaná materialistickou ideológiou. Omieľanie fráz o tom, že veda nie je s náboženstvom v rozpore, je výsmech. Dnešná veda, podľa ktorej človek nemá slobodnú vôľu, láska je chemická zlúčenina (fenyletylamín), svet vznikol náhodou a dejiny nikam nesmerujú, človek je zviera s trochu väčším mozgom, otrok svojich génov a pudov so zdanlivou osobnosťou, táto veda, pre ktorú duch, duša sú prebytočné pojmy bez akejkoľvek vysvetľujúcej hodnoty, vzkriesenie je fyzikálna nemožnosť a sily cnosti nemajú žiadnu realitu – veď je vyslovene protikresťanská a priechi sa každému zdravému náboženskému citeniu!

Ako môže byť niekto kresťan a vedec a nebyť rozštiepenou osobnosťou? Ako si môžu porozumieť kostol a univerzita? Spravili tichú dohodu, že sa jeden druhému nebudú miešať do remesla. Rozdelili si bytosť človeka na niečo ako politické sféry vplyvu: jedna sa má starať o jeho rozum a druhá o jeho city. A do priepasti, ktorá sa medzi nimi rozovrela, sa prepadol človek – ona celistvá, poznajúca a milujúca osobnosť, na ktorej zrodenie čakajú dejiny. Táto koalícia materialistického myslenia a fiktívnej zbožnosti zakonzervováva dvojité zlo: zdanlivo uspokojuje rozum aj srdce, ale nepravými náhradami – je to inšpirácia toho najhoršieho z démonov súčasnosti, protivníka archanjela Michaela.

V jednej veci dnes kňazi a vedci spievajú unisono: že poznanie duchovného sveta nie je možné! Práve toto poznanie však jediné môže dnes ľudstvu pomôcť pokročiť vpred. Vraj ak poznávať, tak iba hmotný svet – a ak duchovný, tak v neho treba len zbožne veriť. Tzv. Dickersonovo pravidlo naoktrojovalo vede, že musí povinne celý svet vysvetľovať len z hmotných príčin.⁶ Materialistická ideológia tu arogantne stotožňuje seba samú priam s definíciou vedeckosti. Dickersonizmus nám implicitne podsúva predstavu, že duchovný svet je buď nevnímateľný alebo nie je inteligibilný, nie je v ňom žiaden racionálne skúmateľný poriadok, len nevyspytateľné, jednorázové akty Božej vôle. Je to falšovanie kresťanskej vízie kozmu.

Dickersonovci nám veľkoryso dovoľujú veriť v duchovný svet, ale len nevedecky, subjektívne a v jeho karikatúru. Náboženstvo má byť zdanlivo ponechané, ale zamerané k úplným nekonkrétnostiam a veciam, ktoré sa nesmú dávať do žiadnej súvislosti s reálnym svetom a našimi životmi. Načo taká viera v Boha a anjelov, ktorí mi nikdy neodpovedia na modlitbu, ktorí nezasahujú do dejín a nemajú žiadnu moc nad hmotou, pretože pre nich nezostalo miesto vo fyzikálnych rovniciach? A ak anjeli naozaj inšpirujú kultúrne vlny v dejinách a vznik druhov v prírode, tak kto prikazuje vede, aby tieto fakty znásilnila na Prokrustovu posteľ materialistickej filozofie a našla pre ne nejaké *hmotné* vysvetlenie? Načo taká viera v anjelov, keď sa nesmiem nikdy nič dozvedieť o tom, ktorí a akí konkrétne a čo robia? Načo sa modlíme „Bud' vôľa

Tvoja!“, ak nie na to, aby sme Jeho vôľu a plán spoznali, a svoje miesto v ňom, a mohli sa doň zapojiť?

Ako mladík som si kedysi myslel, že z takého výsledku ako je znovuobjavenie anjelov vedeckou cestou by mali byť nadšení v prvom rade vedci, ktorí vystupujú zároveň ako kresťania. V skutočnosti sa práve medzi nimi zgrupovali moji erboví protivníci. Pomohlo mi to ujasniť si moje miesto v spoločenskom dianí. Ja som *kresťanský vedec* a oni sú *vedci-kresťania*. Je to diametrálny rozdiel. Kresťanský vedec chce, aby veda bola kresťanská a kresťanstvo vedecké. Vedec-kresťan chce, aby oboje zostalo navždy sterilne oddelené a nikdy sa nestretlo. Na slovné spojenie *kresťanský vedec* padá podozrivé svetlo: všeobecne sa verí, že taký človek by nebol ani poriadny vedec ani kňaz, iba čo by emocionálne skresľoval vedu a pokúšal sa nepatrične premýšľať v náboženskej oblasti. Vďaka Bohu to nie je pravda. Svet duchovných bytostí totiž skutočne existuje a je inteligibilný. Pravdivá veda a náboženstvo preto spadajú v jedno. Kto ako vedec a ako kresťan verí v dve rôzne veci, ten nie je ani pravý vedec ani kresťan.

¹ *Jonathan Wells: Ikony evoluce. Ikony evoluce versus vědecké důkazy. Návrat domů, Praha, 2005.*

² *Michael J. Behe: Darwinova černá skříňka. Návrat domů, Praha, 2001.*

³ *Matthew Fox, Rupert Sheldrake: The Physics of Angels: Exploring the Realm Where Science and Spirit Meet. HarperCollins, San Francisco, 1996.*

⁴ *Emil Pálaš: Angelologie dějin. Synchronicita a periodicita v dějinách. Sophia, Bratislava, 2004.*

⁵ *Paul K. Feyerabend: Rozprava proti metodě. Aurora, Praha, 2001.*

⁶ *Richard Dickerson: Game of Science. Journal of Molecular Evolution, 34:277, 1992.*